

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Základní umělecká škola Podbořany, okres Louny

Dukelská 155, 441 01 Podbořany

Identifikátor: 600083136

Zřizovatel: Město Podbořany, Dukelská 1, 441 01 Podbořany

Školský úřad Louny, Poděbradova 634, 440 01 Louny

Termín konání orientační inspekce: 5. - 7. června 2000

Čj.	083 244/00-4017
Signatura	of3kt101

OBOROVÁ STRUKTURA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecká škola (dále ZUŠ) Podbořany byla založena v roce 1948. Od 1. ledna 1996 pracuje jako příspěvková organizace s právní subjektivitou. Poslední zařazení do sítě škol, předškolních a školních zařízení bylo vydáno ŠÚ v Lounech pod čj. 273/99-Kú. Na základě tohoto rozhodnutí realizuje škola výuku ve třech uměleckých oborech - hudebním (HO), výtvarném (VO) a tanečním (TO). V termínu inspekce navštěvovalo školu celkem 179 žáků základního studia, výuku zajišťovalo 10 učitelů, z toho polovina externích. Z celkového počtu vyučovacích hodin týdně je 61% odučeno bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti pedagogů.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ V HUDEBNÍM A VÝTVARNÉM OBORU

Hudební obor

Inspekce hodnotí kvalitu vzdělávání HO na základě provedených hospitací, návštěvy absolventského koncertu, studia pedagogické dokumentace a pohovoru s pedagogickými pracovníky a rodiči žáků.

ZUŠ svým vzdělávacím programem vytváří prostor a podmínky pro individuální rozvoj a celkový umělecký růst žáků. Vyučování jednotlivých předmětů je organizováno formou individuální nebo kolektivní výuky. Výuka přípravné hudební výchovy (PHV) není na škole organizována podle deklarovaného učebního plánu č. 1a (viz. UP pro ZUŠ vydané MŠMT ČR dne 26. června 1995 pod čj. 18.418/95 s účinností od 1. září 1995) pro malý počet žáků, který by nenaplnil výukovou skupinu (do PHV byli pro školní rok 1999/2000 přijati pouze 3 žáci). V rozporu s učebními plány jsou však tito žáci vyučováni ve hře na klavír individuálně, každý v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně. Další odchylky ve stanoveném počtu vyučovacích hodin týdně byly zjištěny v průběhu hospitací. Ředitelka školy odůvodnila tento fakt snahou o zachování úvazků učitelů v případě odchodu některých žáků v průběhu školního roku.

Všichni vyučující HO mají zpracovány v třídních knihách individuální studijní plány, které většinou neobsahují výchovně-vzdělávací cíle, ale pouze prostředky tj. přehled plánované hudební literatury. Plány do určité míry zohledňují celkovou hudební vyspělost, podmínky pro domácí přípravu a míru talentu žáků. Jejich náročnost je ve srovnání s osnovami poměrně nízká a to jak v rozsahu, tak i v technické a výrazové úrovni, což se výrazněji projevilo např. při koncertě absolventů.

Technický stav budovy a prostorové podmínky pro výuku jsou dobré, určitým problémem je orientace některých učeben směrem do frekventované ulice. HO má k dispozici celkem šest učeben pro individuální a skupinovou výuku (např. hudební nauku) a archiv. Sál s kapacitou 80 - 100 míst je využíván i TO. K individuální výuce HO slouží i ředitelna. Vybavení hudebními nástroji je dostatečné a průběžně je podle finančních možností doplňováno. Některé nefunkční klavíry (křídla) slouží spíše jako dekorace. Jedno koncertní křídlo je umístěno v sále kulturního střediska Pegas, kde jsou pořádány významnější akce školy. V posledním období byly pro výuku zakoupeny nové elektronické klávesové nástroje, kytary i ozvučení pro souborovou hru. Postupně dochází i k renovaci interiéru, který působí příjemně a esteticky.

Většina učitelů vyučuje formou ověřených metodických postupů. Organizace výuky byla poznamenána přípravou dvou koncertů, které v době inspekce proběhly (absolventský a závěrečný). Navíc větší část žáků již v předcházejícím týdnu absolvovala závěrečné a postupové zkoušky. Podle názoru inspekce byl termín zkoušek stanoven v dosti velkém

časovém předstihu, což pravděpodobně do určité míry negativně ovlivnilo další motivaci žáků k práci do konce školního roku.

Vysvětlování technických a výrazových problémů žákům v průběhu vyučování je srozumitelné, u některých vyučujících však chybí dostatečný prvek názornosti např. vlastní ukázkou řešení nových technických problémů. Při výběru přednesových skladeb se vyučující drží spíše ověřené hudební literatury.

Žáci jsou za své výkony při hodině hodnoceni vyučujícími bezprostředně ústně, průběžná klasifikace známkou v žákovském sešitě a souběžně v třídní knize je z hlediska frekvence u jednotlivých učitelů značně rozdílná. Hodnocení zohledňuje především kvalitu domácí přípravy a aktivitu při vyučování. Organizace komisijních (závěrečných a postupových) zkoušek je realizována v souladu s učebními osnovami.

Vzhledem k velkému počtu dojíždějících žáků (cca 70%) vznikají i problémy s docházkou do hudební nauky (HN), která je pro 1. - 5. ročník základního studia povinným předmětem. Tento problém je třeba řešit komplexně, s jasně stanovenými pravidly a hodnotícími kritérii. Pověřením jednoho vyučující (zpravidla učitele HN), který by přezkušování žáků zajišťoval, by byla zaručena větší objektivita zkoušení.

Dlouhodobé výsledky výuky v HO, které byly hodnoceny podle předložené dokumentace, výroční zprávy školy i na základě přímého sledování výkonů jednotlivých žáků nejsou úměrné k ostatním ZUŠ v rámci okresu. Příčiny lze hledat jak v omezených možnostech při získávání kvalifikovaných pedagogů a výběru talentovaných žáků. Inspekce vidí řešení zejména v dalším rozvoji různých forem souborové hry, kde by žáci mohli více uplatnit získané dovednosti a byli by zároveň výrazněji motivováni. Při vyhledávání nadaných žáků je nutná aktivnější spolupráce se školami spádové oblasti Podbořan i v užší spolupráci s rodiči. ZUŠ může pomoci i častější pravidelná prezentace na veřejnosti, která má zejména v posledním období vzestupnou tendenci.

Hodnocení kvality vzdělávání v hudebním oboru

Hudební obor má vzhledem k rozsahu své činnosti velmi dobré prostorové i materiální podmínky. Tomu neodpovídají personální podmínky, převažuje výuka bez odborné a pedagogické způsobilosti. Organizace vyučování není zcela v souladu s učebními plány, obsah učebních osnov je naplňován důsledně pouze u části žáků. Výuku hudební nauky je třeba podřídit přesně stanovenému systému, včetně zajištění větší objektivy při hodnocení žáků např. tím, že zkoušením a klasifikací bude pověřen jeden vyučující, nejlépe učitel HN. Pro další existenci školy je třeba zvýšit její prestiž aktivnějším přístupem všech vyučujících jak při vlastní výchovně-vzdělávací práci, tak v prezentaci školy na veřejnosti i mezi ostatními ZUŠ okresu.

Inspekce hodnotí úroveň kvality vzdělávání v hudebním oboru jako ještě vyhovující.

Výtvarný obor (VO)

Podle předložené dokumentace poskytuje VO ZUŠ v Podbořanech vzdělávání dvaceti devíti žákům. Vlastní výuka probíhá ve čtyřech skupinách. Kontrolou třídních knih a hospitacemi bylo zjištěno, že počet zapsaných žáků ve skupinách je v rozporu s platným učebním plánem č. 30 a 31 (devět až patnáct žáků v přípravné výtvarné výchově a v základním studiu). Rovněž zařazení žáků do ročníků školy vždy neodpovídá předepsanému věkovému členění.

Pouze jedna skupina je vyučována podle učebního plánu (UP č. 31 - I. stupeň základního studia). Druhá skupina je v třídní knize uváděna jako „modelování - přípravný ročník“ s dvouhodinovou týdenní dotací. Takto vedená výuka je v rozporu s UP č. 30 (přípravné

studium pro žáky od 6 let s dalšími předepsanými předměty: přípravná kresba a malba, přípravná grafika). Dvě skupiny s tříhodinovou týdenní dotací jsou označené se specializací na keramiku a také neodpovídají UP č. 31. Externí vyučující nemá odbornou kvalifikaci pro výuku keramiky (je absolventem pedagogické fakulty s aprobační výtvarná výchova pro základní školy) a výuka dalších předmětů (kresba, malba, grafika a dekorativní činnosti) je co do rozsahu nedostačující. Inspekci předložené tematické plány oboru jsou formálně členěny do měsíců s uvedeným námětem pro výtvarné zpracování.

V průběhu inspekce bylo hospitováno ve dvou tříhodinových lekcích. V první skupině byli přítomni pouze dva žáci z pěti zapsaných v třídní knize, rovněž ve druhé navštívené skupině byli přítomni dva žáci z pěti zapsaných. Absenci odůvodnil vyučující závěrem školního roku, kdy žáci odjíždí na školy v přírodě a na výlety.

Pro vyučování VO je používána jedna velmi pěkná prostorná učebna s dostatečným počtem pracovních míst, vyhovujícím osvětlením i vybavením (např. keramická vypalovací pec, grafický lis pro tisk z hloubky).

Výtvarné práce nejsou systematicky archivovány. Inspekci byla předložena pouze složka grafických tisků (linoryty) skupiny vyučované podle UP č. 31 a drobnější keramické práce, které slouží k výzdobě učebny. Podle sdělení vyučujícího jsou ostatní práce žáků vystaveny na chodbě školy nebo v místním kulturním domě.

Při hospitacích v obou skupinách žáci pracovali s keramickou hlinou. V první skupině vytvářeli podle předložené ukázky keramický kachel, jehož realizace byla přesně stanovena velikostí, zpracováním i pojednáním dekoru (stylizovaný domeček a strom). Druhá skupina pokračovala na rozpracované sedící fantazijní postavě. Výsledné realizace byly stejné ve velikosti i v zobrazeném pohybu, lišily se pouze v drobných detailech pojednání.

Celkový výsledek prací obou skupin byl nasměrován především k dekorativnímu artefaktu, bez hlubších výtvarně-vzdělávacích momentů. Vyučovací lekce však charakterizovala klidná atmosféra, která potvrzovala pozitivní vztah k žákům.

Při prohlídce prací žáků na chodbách i na výstavě v kulturním domě bylo zjištěno, že obdobným způsobem byla vedena výuka už i v předchozí době. Obor se nezúčastňuje celostátního systému přehlídek výtvarných oborů.

Celkové hodnocení výkonu žáků probíhá podle platného klasifikačního řádu. Výsledky vzdělávací činnosti jsou úměrné personálním podmínkám.

Hodnocení kvality vzdělávání výtvarného oboru

Základem organizace vzdělávání VO je kolektivní vyučování, které vychází z individuálního vedení žáka ve skupině. Problémem, který je třeba řešit, je dodržování dosud platných učebních plánů co do počtu žáků ve skupinách, označení jednotlivých skupin a dodržování rozsahu předepsaných vyučovacích předmětů.

Při přípravě i motivaci žáků je nutné podporovat individuální přístup žáků k zadanému úkolu, následně systematicky rozvíjet fantazii žáků a podporovat variabilitu řešení.

Na základě výše uvedených skutečností celkově hodnotí inspekce kvalitu vzdělávání výtvarného oboru jako ještě vyhovující.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry jsou zpracovány ředitelkou školy v rámci konkursního řízení. Základní priority HO - upřednostňování souborové hry s cílem vybudovat žakovský dechový orchestr naráží na řadu problémů z nichž nejzávažnější je zejména nedostatečný počet žáků studujících hru na klasické dechové - především žesťové nástroje.

Střednědobé plánování je pololetní, krátkodobé plány (týdenní nebo měsíční) nejsou ředitelkou školy (vzhledem k velikosti školy) považovány za potřebné. Pololetní plány zpracovává pí ředitelka sama a seznamuje s nimi učitele v rámci jednání pedagogické rady. Písemně zpracované plány nemají učitelé k dispozici, nejsou předkládány zřizovateli ani školskému úřadu. Pro orientaci vyučujících slouží pouze jejich vlastní poznámky z porad.

Akceptování tohoto způsobu plánování je ze strany pracovníků školy i rodičů nesnadné, pro celkovou činnost školy není dostatečně motivující. Inspekci je úroveň plánování hodnocena jako ještě vyhovující.

Organizování

Organizační struktura školy je vzhledem k počtu žáků a učitelů jednoduchá. Tvoří ji ředitelka školy a jediný poradní orgán - pedagogická rada. Z jednání pedagogické rady jsou pořizovány zápisy. Podle potřeby jsou svolávány provozní porady.

Pracovní řád pro pracovníky školy je vyvěšen ve sborovně a jsou s ním prokazatelně seznámeni všichni pracovníci. Za bezpečnost budovy zodpovídá školnice, která zároveň zajišťuje otevírání a zavírání budovy a kódování bezpečnostního zařízení. Pro případ nouze je zajištěno telefonické spojení i v době nepřítomnosti ředitelky školy.

V budově je na přístupném místě vyvěšen i organizační řád s platností od 1.I.1990. Inspekce doporučuje tento řád inovovat ve smyslu posílení práv žáků příp. zákonných zástupců. Osobní data žáků i pracovníků školy jsou bezpečně uložena v ředitelně.

Komunikace s rodiči je vedena především prostřednictvím žakovských sešitů, kde učitelé mají možnost podávat informace o prospěchu žáků i o další činnosti školy. Frekvence průběžné klasifikace je však u jednotlivých vyučujících velmi rozdílná. Většina vyučujících dává přednost osobnímu styku s rodiči (např. při koncertech, přehrávkách i při jejich doprovodu dětí do školní budovy). Ve škole je formálně ustaveno Sdružení rodičů, které kromě financování některých akcí školy nevykazuje žádnou další činnost.

Informace pracovníkům školy jsou předávány ředitelkou školy z větší části osobně, zásadní informace jsou vyvěšovány na nástěnce ve sborovně.

Výroční zpráva škole je zpracována na základě zákonem požadovaných kritérií a umožňuje získat ucelené informace o činnosti školy.

Činnosti ZUŠ není vzhledem k počtu žáků a pracovníků školy příliš náročná na organizování a její úroveň je hodnocena jako dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Pedagogický sbor je poměrně stabilní pouze v HO, jeho struktura však vyžaduje zásadní řešení. Z osmi učitelů jsou tři externisté, jedna vyučující je dlouhodobě nemocná. Učitelé VO a TO jsou oba externí. VO je obsazen důchodcem do doby, než se podaří zajistit perspektivního pracovníka, TO je obsazen vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Ředitelka školy má relativně dostatek možností k morálnímu i finančnímu ocenění práce učitelů a snaží se jim vytvářet dobré pracovní podmínky. Přesto v posledním období došlo k problémům, které jsou předmětem stížnosti a jsou souběžně šetřeny ČŠI.

Pro celkovou činnost školy a obnovení vzájemné spolupráce uvnitř pedagogického sboru je podle názoru inspekce nutné zásadní řešení tak, aby stávající problémy příliš neovlivnily začátek nového školního roku.

Úroveň vedení a motivování pracovníků hodnotí ČŠI jako ještě vyhovující.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost pí ředitelky je jedním ze slabších míst v oblasti řízení školy. Inspekce v tomto směru nezaznamenala od poslední inspekce žádný zřetelný posun. Kontrola výchovně-vzdělávacího procesu formou hospitací není prováděna, účast na třídních přehrávkách jednotlivých učitelů není zdokumentována a týká se pouze části učitelů HO. Také kontrola třídní dokumentace učitelů není prováděna důsledně (např. rozvrh hodin TO obsahuje předměty, které v učebních plánech č. 26 a 27 nejsou vůbec uvedeny).

Kontroly ze strany školského úřadu a zřizovatele jsou prováděny. V roce 1997 byla provedena kontrola hospodaření ze strany městského úřadu v Podbořanech i kontrola Okresní správy sociálního zabezpečení v Lounech. V roce 1999 pak proběhla kontrola vynakládání mzdových prostředků ze strany ŠÚ v Lounech.

Úroveň kontrolní činnosti ředitelky školy hodnotí inspekce jako nevyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Vzhledem k velikosti školy není řídicí činnost příliš náročná. Přesto nelze přehlédnout v jednotlivých oblastech výše uvedené nedostatky v oblasti plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků a zejména v kontrolní činnosti, která byla ředitelkou školy výrazně podceněna.

Inspekce celkově oblast řízení jako ještě vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení ZUŠ do sítě škol a škol. zařízení čj. 273/99-Kú,
- inspekční zpráva čj. 0-0803-96/97-232/97 ze dne 3. 6. 1997,
- třídní knihy pro individuální a skupinovou výuku,
- výkazy žáků a vyučovacích hodin,
- rozvrhy hodin,
- pracovní řád a organizační řád školy,
- zápisy z porad, protokoly o komisionálních zkouškách,
- koncepce ZUŠ a pololetní plán práce,
- hospitační záznamy inspektorů,
- výtvarné práce žáků.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- prostorná učebna VO s odpovídajícím vybavením,
- čisté a estetické prostředí školy.

Negativa:

- počet žáků ve vyučovaných skupinách VO neodpovídá UP předepsanému počtu žáků,
- žáci VO nejsou vždy do jednotlivých ročníků zařazeni podle věku,
- přípravné studium pro žáky od 6 let nelze vyučovat jako modelování - přípravný ročník,
- specializované studium na keramiku lze organizovat pouze při specializované odbornosti vyučujícího, avšak žádný předmět, který je uveden v UP nelze vynechat,
- rozvrhy hodin TO obsahují předměty, které v UP nejsou uváděny (např. disco),
- v HO nejsou důsledně respektovány časové dotace stanovené UP,
- podcenění řídicí a zejména kontrolní činnosti ze strany ředitelky školy.

Doporučení:

- ve VO systematicky rozvíjet tvořivé myšlení žáků při využívání prvků problémového učení, naplánováním systému výtvarných řad nebo projektového vyučování, při přípravě a motivaci podporovat individuální přístup k řešení zadaného úkolu,
- v TO a HO se při organizování výuky důsledně řídit příslušnými učebními plány a to jak z hlediska obsahu předmětu, jeho časové dotace i stanovených počtů žáků ve skupinách,
- zlepšit informační systém vzhledem k rodičovské veřejnosti,
- zajistit přístupnost plánu práce školy pro všechny pracovníky školy,
- důsledně provádět kontrolu výchovně-vzdělávací práce učitelů i jimi vedené třídní dokumentace.

Základní umělecká škola plní své poslání ve výchovně-vzdělávací práci i při obohacování kulturně-společenského života spádové oblasti Podbořan a to i přes problémy při zajišťování stálých, odborně i pedagogicky způsobilých pedagogických pracovníků. Vyrovnání úrovně vzdělávání s ostatními ZUŠ okr. Louny bude závislé na vyšší aktivitě všech vyučujících při získávání schopných žáků, náročnosti na jejich pravidelnou domácí přípravu i na intenzitě výchovně-vzdělávací práce.

Ze strany vedení školy je nutné přehodnotit především dosavadní systém řízení včetně výraznějšího posílení kontrolní činnosti

ČŠI hodnotí celkovou úroveň školy jako ještě vyhovující.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Jan Svoboda	v. r.
Člen týmu	PaedDr. Jana Langerová	v. r.

V Jablonci nad Nisou dne 19. června 2000

Datum a podpis ředitelky stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 21. 6. 2000

Razítko

Ředitelka základní umělecké školy	Podpis
Jaroslava Jirásková	v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti základní umělecké školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel základní umělecké školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	4. července 2000	083 281-4017
Zřizovatel	4. července 2000	083 282-4017

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
29. června 2000	083 269/00-4017	viz příloha